

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 46.655/1
VAN 28 MEI 2009

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 11 mei 2009 door de Minister van K.M.O.'s en Zelfstandigen verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "betreffende de uitoefening van een intellectueel gereglementeerd beroep door een rechtspersoon", heeft het volgende advies gegeven:

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾ alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING VAN HET ONTWERP

Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet beoogt in hoofdzaak de kaderwet betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen, gecodificeerd door het koninklijk besluit van 3 augustus 2007 (hierna: de kaderwet), te wijzigen, teneinde het voor de beoefenaars van een gereglementeerd intellectueel beroep mogelijk te maken zich te beroepen op een beperkte aansprakelijkheid wanneer zij hun activiteiten uitoefenen in het kader van een rechtspersoon. De aansprakelijkheid verbonden aan de uitoefening van het vrij beroep wordt in dat geval toegeschreven aan de rechtspersoon en niet langer aan de natuurlijke persoon. De rechtspersonen dienen ingeschreven te worden op het tableau van de beoefenaars van het gereglementeerd beroep (hoofdstuk II van het ontwerp). Met hetzelfde doel wordt ook de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en het beroep van landmeter-expert gewijzigd (hoofdstuk III van het ontwerp). Hoofdstuk IV brengt wijzigingen aan in de wet van 11 mei 2003 tot oprichting van de Federale Raden van landmeters-experten. Deze wijzigingen hebben betrekking op de benoeming van een of meer plaatsvervangende griffiers en de inschrijving van de rechtspersoon op het tableau van de beroepsbeoefenaars. Hoofdstuk V bevat een codificatiemachtiging en hoofdstuk VI, ten slotte, regelt de inwerkingtreding van de ontworpen wet.

⁽¹⁾ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt daaronder de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking

Het ontwerp behoeft een grondig nazicht vanuit taalkundig en wetgevingstechnisch oogpunt. Vooral de Nederlandse tekst vertoont taalkundig tal van storende gebreken. Ook vallen sommige ontworpen bepalingen of wijzigingen redactioneel niet in te passen in de bestaande tekst. Het ontwerp neemt bovendien zelfs niet de meest elementaire wetgevingstechnische regels in acht ⁽²⁾ ⁽³⁾.

De Raad van State, afdeling Wetgeving, betreurt dat niet meer zorg is besteed aan de redactie van het voorliggende ontwerp dat bovendien, het weze benadrukt, een belangrijke wijziging inhoudt van het bestaande normatief kader. Een dergelijke werkwijze is niet bevorderlijk voor de kwaliteit van de regelgeving en tast de rechtszekerheid aan. De afdeling Wetgeving ziet het evenwel in beginsel niet als haar taak, mede gelet op de stringente termijnen waaraan zij doorgaans is gebonden, om in het kader van haar adviesverlening, welke in essentie inhoudelijk-juridisch van aard dient te zijn, de redactie van een ontwerp in zijn geheel in overeenstemming te brengen met de taalkundige en wetgevingstechnische regels ter zake. Dit geldt *a fortiori* wanneer blijkt dat de stellers van het ontwerp op dat punt manifest in gebreke zijn gebleven, zoals in dit geval moet worden vastgesteld. De stellers van het ontwerp worden dan ook met aandrang verzocht om in de toekomst, alvorens een ontwerp voor advies aan de afdeling Wetgeving voor te leggen, het aan een grondig taalkundig en wetgevingstechnisch nazicht te onderwerpen. De opmerkingen welke hierna in dat verband worden gemaakt, zijn als exemplarisch te beschouwen en geenszins exhaustief.

⁽²⁾ Zelfs de nummering van de hoofdstukken en van de artikelen klopt niet.

⁽³⁾ Voor het legistieke nazicht kan nuttig gebruik worden gemaakt van de nieuwe wetgevingstechnische voorschriften opgenomen in *Beginselen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be).

Artikel 4

1. Het ontworpen artikel *4bis*, § 2, 1/, van de kaderwet dient te worden geredigeerd als volgt:

"zijn doel en activiteiten moeten beperkt zijn tot het verlenen van diensten die behoren tot de uitoefening van het gereguleerd beroep;"

2. In de Nederlandse tekst van hetzelfde artikel *4bis*, § 2, dient in 2/ het woord "nominatief" en het woord "zij" te worden vervangen door de woorden "op naam" en "hij", en in 3/ het woord "sociaal" door het woord "maatschappelijk".

3. Uit de memorie van toelichting dient te worden afgeleid dat de voorwaarde "gemachtigd zijn om het gereguleerd beroep overeenkomstig § 1 uit te oefenen", bepaald in het ontworpen artikel *4bis*, § 3, 1/, betrekking heeft op alle categorieën van personen die in die bepaling worden opgesomd, en dus niet enkel op de "zelfstandige mandatarissen die optreden in naam en voor rekening van de rechtspersoon". Dit dient duidelijker dan thans het geval is tot uitdrukking te worden gebracht in bedoelde bepaling ⁽⁴⁾.

4. In het ontworpen artikel *4bis*, § 3, 2/, dient duidelijker tot uitdrukking te worden gebracht dat aan de Koning de bevoegdheid wordt verleend om de breuk van het minimum aantal aandelen en stemrechten te bepalen, met dien verstande dat die breuk ten minste 3/5 dient te bedragen.

⁽⁴⁾ Vergelijk ook met de redactie van de Franse tekst van het ontworpen artikel *2bis*, § 2, 1/, van de wet van 11 mei 2003 (artikel 12 van het ontwerp) dat dezelfde voorwaarde bevat.

Artikel 6

In het ontworpen artikel 7, § 4, derde lid, van de kaderwet (artikel 6, 4/, van het ontwerp) dient te worden verduidelijkt dat bedoelde tuchtstraf één van de tuchtstraffen is vermeld in artikel 10 van de kaderwet.

Artikel 8

In het ontworpen artikel 10, tweede lid, van de kaderwet (artikel 8, 2/, van het ontwerp) dienen de Nederlandse en de Franse tekst met elkaar in overeenstemming te worden gebracht. In de Franse tekst is er immers geen equivalent voor het woord "vrijwillig" in de Nederlandse tekst.

Artikel 12

In het ontworpen artikel 2*bis*, § 2, 1/, van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en het beroep van landmeter-expert dient de Nederlandse tekst in overeenstemming te worden gebracht met de Franse tekst, welke als juist dient te worden beschouwd.

Artikel 25

Artikel 25 (lees: 24) machtigt de Koning om een aantal wetten te codificeren, of met andere woorden die wetten, met een gemeenschappelijke noemer, samen te brengen in één tekst, volgens een doorlopende nummering. De machtiging wordt evenwel op geen enkele wijze beperkt. Het verdient aanbeveling om de bevoegdheid tot codificatie nauwkeuriger te omschrijven. Zo is het gebruikelijk om het opschrift van de gecodificeerde wettekst te bepalen en kan, zo dit noodzakelijk wordt geacht ⁽⁵⁾, erin worden voorzien om de gecodificeerde tekst ter bekrachtiging aan de wetgever voor te leggen.

⁽⁵⁾ Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de codificatie zou kunnen leiden tot inhoudelijke wijzigingen van de te codificeren bepalingen.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT,	
	W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. RIGAUX,	assessoren van de
	M. TISON,	afdeling Wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. A. SOMERS, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 46.655/1
DU 28 MAI 2009

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par la Ministre des P.M.E. et des Indépendants, le 10 mai 2009, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "relatif à l'exercice d'une profession libérale et réglementée par une personne morale", a donné l'avis suivant:

En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique ⁽¹⁾ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

* *

PORTÉE DU PROJET

L'avant-projet de loi soumis pour avis entend essentiellement modifier la loi-cadre relative aux professions intellectuelles prestataires de services, codifiée par l'arrêté royal du 3 août 2007 (ci-après: la loi-cadre), afin de permettre aux titulaires d'une profession intellectuelle réglementée d'invoquer une responsabilité limitée lorsqu'ils exercent leurs activités dans le cadre d'une personne morale. Dans ce cas, la responsabilité liée à l'exercice de la profession libérale est attribuée à la personne morale et non plus à la personne physique. Les personnes morales doivent être inscrites au tableau des titulaires de la profession réglementée (chapitre II du projet). Dans le même but, la loi du 11 mai 2003 protégeant le titre et la profession de géomètre-expert est également modifiée (chapitre III du projet). Le chapitre IV modifie la loi du 11 mai 2003 créant des conseils fédéraux des géomètres-experts. Ces modifications concernent la nomination d'un ou de plusieurs greffiers suppléants et l'inscription de la personne morale au tableau des titulaires de la profession. Le chapitre V comporte une autorisation de codification et le chapitre VI, enfin, règle l'entrée en vigueur de la loi en projet.

⁽¹⁾ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par fondement juridique la conformité aux normes supérieures.

EXAMEN DU TEXTE

Observation générale

Le projet nécessite un examen approfondi du point de vue de la légistique et de la correction de la langue. Le texte néerlandais, principalement, présente maintes incorrections fâcheuses. Du point de vue rédactionnel, certaines dispositions ou modifications en projet ne s'accordent pas non plus avec le texte existant. En outre, le projet ne respecte même pas les règles de légistique les plus élémentaires ⁽²⁾ ⁽³⁾.

Le Conseil d'État, section de législation, déplore qu'il n'ait pas été apporté davantage de soin à la rédaction du présent projet qui, faut-il le souligner, modifie profondément le cadre normatif existant. Pareille méthode n'est pas de nature à améliorer la réglementation et porte atteinte à la sécurité juridique. Toutefois, vu notamment les délais stricts auxquels elle est généralement tenue, la section de législation ne considère pas en principe qu'il lui appartient, dans le cadre de son avis de nature nécessairement juridique pour l'essentiel, de remanier entièrement le texte d'un projet pour le conformer aux règles linguistiques et de légistique applicables en la matière. C'est d'autant plus vrai *a fortiori* lorsqu'il apparaît que les auteurs du projet sont manifestement restés défaillants sur ce point, comme il faut le constater en l'espèce. Dès lors, les auteurs du projet sont instamment priés à l'avenir de soumettre le projet à un examen approfondi, tant du point de vue de la correction de la langue que de la légistique, avant de le soumettre à l'avis de la section de législation. Les observations formulées à cet égard ci-après sont faites à titre indicatif et ne sont nullement exhaustives.

⁽²⁾ Même la numérotation des chapitres et des articles est défectueuse.

⁽³⁾ Pour ce qui est de la légistique, on se reportera utilement aux nouvelles règles figurant dans les *Principes de technique législative. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, Conseil d'État, 2008, à consulter sur le site Internet du Conseil d'État (www.raadvst-consetat.be).

Article 4

1. Le texte néerlandais de l'article 4*bis*, § 2, 1/, de la loi-cadre, en projet, sera rédigé comme suit:

"zijn doel en activiteiten moeten beperkt zijn tot het verlenen van diensten die behoren tot de uitoefening van het gereguleerd beroep;"

2. Dans le texte néerlandais du même article 4*bis*, § 2, on remplacera au 2/ les mots "nominatief" et "zij", par les mots "op naam" et "hij", et au 3/, le mot "sociaal" par le mot "maatschappelijk".

3. Il se déduit de l'exposé des motifs que la condition "autorisées à exercer la profession réglementée conformément au § 1er" fixée à l'article 4*bis*, § 3, 1/, en projet, concerne toutes les catégories de personnes énumérées dans cette disposition, et donc pas uniquement les "mandataires indépendants qui interviennent au nom et pour compte de la personne morale". Il y a lieu de l'exprimer plus clairement que ce n'est le cas actuellement dans la disposition visée ⁽⁴⁾.

4. On indiquera plus clairement à l'article 4*bis*, § 3, 2/, en projet, que le Roi est habilité à fixer la fraction du nombre minimum de parts ou actions ainsi que des droits de vote, étant entendu que cette fraction doit être au moins de 3/5.

⁽⁴⁾ Comparez également avec le texte français de l'article 2*bis*, § 2, 1/, en projet, de la loi du 11 mai 2003 (article 12 du projet) qui comporte la même condition.

Article 6

À l'article 7, § 4, alinéa 3, en projet, de la loi-cadre (article 6, 4/, du projet), on précisera que la peine disciplinaire visée est l'une des peines visées à l'article 10 de la loi-cadre.

Article 8

À l'article 10, alinéa 2, en projet, de la loi-cadre (article 8, 2/, du projet), il convient d'assurer la concordance entre les textes français et néerlandais. En effet, le texte français ne comporte pas d'équivalent pour le mot "vrijwillig" qui apparaît dans le texte néerlandais.

Article 12

À l'article 2*bis*, § 2, 1/, en projet, de la loi du 11 mai 2003 protégeant le titre et la profession de géomètre-expert, on alignera le texte néerlandais sur le texte français qu'il est à considérer comme correct.

Article 25

L'article 25 (lire: 24) habilite le Roi à codifier un certain nombre de lois ou, en d'autres termes, à réunir en un seul corps, sous un numérotage continu, ces lois unies par un concept commun. Toutefois, l'habilitation n'est aucunement limitée. Il est recommandé de circonscrire le pouvoir de codification plus précisément. Ainsi, il est d'usage d'arrêter l'intitulé du texte légal codifié et, si nécessaire ⁽⁵⁾, de soumettre ce dernier au législateur pour validation.

⁽⁵⁾ C'est le cas, par exemple, lorsque la codification pourrait emporter des modifications substantielles des dispositions à codifier.

La chambre était composée de

Messieurs	M. VAN DAMME,	président de chambre,
	J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	conseillers d'État,
	M. RIGAUX, M. TISON,	assesseurs de la section de législation,
Madame	A. BECKERS,	greffier.

Le rapport a été présenté par Mme A. SOMERS, auditeur adjoint.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. W. VAN VAERENBERGH.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

A. BECKERS

M. VAN DAMME